

# 0006 Jelentés az Állami Számvevőszék 1999. évi tevékenységéről

## TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ÁSZ 1999. évi tevékenysége
  2. Az ellenőrzési munka színvonalának javítását, az új feladatok eredményes ellátását szolgáló intézkedések és kezdeményezések
  3. Az ellenőrzési munkát segítő hazai és nemzetközi kapcsolatok fejlesztése
  4. A működés személyi és tárgyi feltételei
- Mellékletek

Az Állami Számvevőszék a korábbiakhoz hasonlóan 1999-ről, működésének tizedik esztendejéről is elkészítette éves beszámolóját. E már hagyományosnak tekinthető módon kíván az Országgyűlés ellenőrző szervezete számot adni törvényi kötelezettségei teljesítéséről.

Az éves beszámoló összeállításának célja, hogy átfogó képet adjon az Országgyűlés részére az elmúlt évben végzett ellenőrzésekről, azok általánosítható tapasztalatairól, bemutassa a jelentések elkészítését támogató folyamatokat és az ÁSZ munkáját. A tapasztalatok közreadását is az a szándék hatja át, hogy az ÁSZ a hibák kijavítását, a közpénzek takarékos és hatékony felhasználását segítse. Ez természetesen a jelentés hangsúlyaira, kiemelésére és belső, terjedelmi arányaira is visszaható, az eredmények bemutatása mellett **inkább a tennivalókról, a megoldásra váró feladatokról szól.**

Jelen beszámoló – az Országgyűlés 1998. évi számvevőszéki beszámolót elfogadó 82/1999. (X. 22.) határozatában megfogalmazott tájékoztatási kötelezettségnek megfelelően – figyelmet fordít az ellenőrzési tapasztalatok hasznosításának bemutatására. A számvevőszéki ajánlásokkal, illetve megvalósulásukkal az ellenőrzések alapján tett ajánlások hasznosítási tapasztalatai című szakasz (1.3.), illetve a költségvetési fejezeteket felügyelő szervek vezetőinek tett

javaslatokat és a kezdeményezett intézkedéseket (realizálás) egybevető melléklet foglalkozik részletesen.

Az országgyűlési ajánlásoknak és az új feladatoknak megfelelően 1999-ben az ÁSZ több, a számvevőszéki tevékenység személyi és tárgyi feltételeit javító intézkedést valósított meg, felhasználva az e célokra a költségvetési törvény előírásai szerint rendelkezésre álló forrásait. A személyi feltételek javításában a továbbképzések jelentettek érdemi előrelépést. A beruházások a munkafeltételek javítását, az informatikai fejlesztéseket, a NATO biztonsági normáknak megfelelő számvevőszéki irattár kialakítását és ehhez kapcsolódóan a székház beléptetési és őrzési rendjének technikai fejlesztését szolgálták. Az ÁSZ 1999. évi pénzügyi gazdálkodásáról az éves zárszámadás keretében számol majd be, melynek alapját az intézmény – közbeszerzési pályázaton kiválasztott magyar könyvvizsgáló cég által – hitelesített beszámolója adja.

## **1. Az ÁSZ 1999. évi tevékenysége**

### **1.1. Az ellenőrzési munka súlypontjai**

Az ÁSZ 1999-ben is az Elnök által jóváhagyott - az Országgyűlés Számvevőszéki bizottsága által megtárgyalt - ellenőrzési tervben foglaltak szerint végezte munkáját. Az ÁSZ a vizsgálati feladatok meghatározásával arra törekedett, hogy ellenőrzési kapacitását az államháztartást érintő legfontosabb feladatokra fordítsa. Első helyen szerepeltek az évenkénti ellenőrzési kötelezettséget jelentő feladatok (a központi költségvetés, a helyi önkormányzatok és a társadalombiztosítási alapok költségvetése és zárszámadása, valamint az ÁPV Rt. működésének ellenőrzése).

Az ÁSZ a kétévenkénti ellenőrzési kötelezettségként jelentkező feladatok közül 1999-ben 4 párt gazdálkodását ellenőrizte. A vizsgálatok egyharmadát kitevő egyéb rendszeres ellenőrzési feladatok túlnyomórészt az önkormányzatok pénzügyi-

gazdasági tevékenységének, az önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó állami támogatások felhasználásának, valamint az 1998. évi országgyűlési és önkormányzati választásokra fordított pénzeszközök elszámolásának vizsgálatára irányultak.

A fennmaradó erőforrások - a társadalmi igényeket figyelembe véve az ÁSZ elnökének döntése alapján - olyan területekre összpontosultak, ahol a pénzfelhasználás a lakosság széles körét érintő feladatokhoz kapcsolódott, illetve jelentős nagyságrendet képviselt (pl. a helyi önkormányzati egészségügyi intézmények gép-, műszer ellátottságának, valamint egyes diagnosztikai egységek teljesítmény vizsgálata, a települési önkormányzatok vízrendezési és csapadékvíz elvezetési feladatainak ellátása, a helyi önkormányzatok által nyújtott pénzbeli szociális ellátások, a központi költségvetés vám- és egyéb adóbevételei realizálásának ellenőrzése, a társadalombiztosítás informatikai rendszereinek ellenőrzése, a Munkaerőpiaci Alapból származó pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése, a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítványnak juttatott állami eszközök felhasználásának ellenőrzése, a megyei területfejlesztési tanácsok működésének ellenőrzése, stb.).

Az ellenőrzések irányítottságának javítására és hatékonyságuk növelésére, a korlátozottan rendelkezésre álló erőforrások maximális kihasználására az ÁSZ különböző kockázati és mintavételi technikákat dolgozott ki az elmúlt években mind a helyi önkormányzatok, mind a központi költségvetés ellenőrzési területére.

### **A számvevőszéki összefoglaló jelentések - témák - számának alakulása**

Ellenőrzések Terv Tény

1998-ban megkezdett, 1999-re áthúzódó ellenőrzések 18 18

1999-ben megkezdett, 1999-ben befejezett ellenőrzések 20 18

1999-ben megkezdett, 2000-re áthúzódó ellenőrzések 23 21

**Összesen 36 ellenőrzésről készült jelentés az elmúlt évben.** Ennek megalapozására 2553 ellenőrzési részjelentés készült. Az arányok mutatják, hogy cél az egyenletes és folyamatos munkavégzés, így megközelítően egyenlő arányban találhatók meg az előkészítés alatt, a folyamatban és a befejező szakaszban lévő ellenőrzések. 1998-ban 51 jelentést publikált

az ÁSZ. Évek óta megfogalmazódott az igény az összefoglaló jelentések számának csökkentésére, ennek megfelelően 1999-ben a tapasztalatanyagot igyekeztünk nagyobb témablokkokba rendezni, ezért kevesebb összefoglaló jelentés készült. Ez azonban nem jelentette a helyszíni ellenőrzések és az ellenőrzött szervezetek számának csökkenését.

**A befejezett ellenőrzések mintegy 35 ezer ellenőrzési napot igényeltek.** (Az áthúzódó ellenőrzésekhez lekötött kapacitások ebben nem szerepelnek, de hasonló nagyságot képviselnek.) Ennek közel fele a helyi önkormányzatok, mintegy 40%-a a központi költségvetés, a fennmaradó rész pedig az állami vagyon ellenőrzését jelentette. 1999-ben 802 helyi önkormányzat és ezek 1533 intézménye, 217 központi költségvetési szerv és 86 állami tulajdonú, résztulajdonú és egyéb szervezet ellenőrzésére került sor.

A vizsgálatok döntő többsége az előzetesen meghatározott program szerint haladt. Tekintettel azonban arra, hogy az ÁSZ kapacitásai teljes leterhelését figyelembe véve alakítja ki ellenőrzési tervét, így az esetleges többletfeladatok és a technikai feltételek változásai (például az ellenőrzés iratbeszerzési okok, adat-hozzáférési korlátok miatti halasztása) a vizsgálatoknak mintegy 10%-ánál határidő-módosításokat, illetve feladatátrendezéseket igényelt. Ezekről minden esetben tájékoztattuk az Országgyűlés Számvevőszéki Bizottságát.

Az ellenőrzések mintegy kétharmadát (ami az erőforrás-felhasználás háromnegyedét kötötte le) a nagyobb feladatot jelentő, törvényekben előírt évenkénti, illetve egyéb rendszeres ellenőrzési kötelezettségek határozták meg. Ez az arány közel azonos az 1998. évvel.

A törvényben előírt kötelezettségeken túl az erőforrás felhasználások a korábbiaknál nagyobb arányban alapultak az ÁSZ Elnökének döntésén.

A Kormány részéről az 1155/1998. (XII. 9.) Korm. határozattal egy - a Postabank és Takarékpénztár Rt. vizsgálatra irányuló - felkérés érkezett, melynek az ÁSZ eleget tett. Az 1999-ben elkészült jelentések összefoglaló adatait a melléklet tartalmazza.

**A számvevőszéki erőforrás-felhasználás megoszlása**

A számvevőszéki ellenőrzések 1999-ben is ráépültek az előző évi tapasztalatokra, és így az ellenőrzési feladatok súlypontjai az előző évek eredményei és az Országgyűlés igényei ismeretében kerültek meghatározásra. E folyamat-szemlélet - a törvények által meghatározott kereteken belül - tovább folytatódik az elkövetkezendő években is. Ennek megfelelően az ÁSZ ellenőrzései meghatározásakor, illetve azok végrehajtásakor a következő témakörökre összpontosít: a széles rétegeket érintő feladatellátások keretében az egészségügyi ellátásra, csatornázási feladatokra, a vízvédelemre, a fővárosi önkormányzat által ellátandó feladatok ellenőrzésére és a forrásmegosztásra, a környezetvédelmi tevékenységre és annak hatékonyságára, valamint a vagyongazdálkodás és a vagyonyilvántartással kapcsolatos feladatok ellenőrzésére.

## **1.2. Az 1999. évi ellenőrzések alapján általánosítható tapasztalatok**

Az ÁSZ - az éves munkájáról szóló beszámolójában - a legfontosabb megállapításokat, az általánosítható tendenciákat, s az azokból levonható átfogó következtetéseket vázolja, egyben bemutatja a korábbi ellenőrzések hasznosításának főbb jellemzőit is.

Az 1999. évi ellenőrzések megállapításait, következtetéseit és javaslatait az elmúlt évben közreadott számvevőszéki jelentések teljes körűen tartalmazzák, e beszámoló mellékletében a jelentések összefoglalói szerepelnek.

Az ellenőrzött szervezetek működésében és gazdálkodásában több területen is történt előrelépés. Az ÁSZ ellenőrzései során feltárt hiányosságok megszüntetésére az 1.3. pontban és a mellékletben részletezett intézkedések történtek. Ezek

tanulságai rávilágítanak arra, hogy a számvevőszéki ellenőrzések segíteni tudják a vizsgált területeken a szabályszerű és hatékony munkavégzést, az ésszerű szervezést és irányítást.

**A működés és gazdálkodás, a feladatellátás hiányosságai csak részben vezethetők vissza közvetlenül gondatlanságra, szervezetlenségre. Gyakori, hogy egyidejűleg több egymást erősítő tényező, vagy mélyebb okok (például az egyértelmű célmeghatározás hiánya, a szabályozást szolgáló joganyag tartalmi, értelmezési problémái, a nem tisztázott teljesítménykövetelmények, a vezetés-irányítás, a visszacsatolás és a konkrét ellenőrzés gyengeségei) állnak a hiányosságok mögött. Az ilyen típusú rendszerbeli hibák, hiányosságok egyedi javaslatok, elszigetelt intézkedések útján rendszerint nem orvosolhatók.**

Az ÁSZ az Országgyűlés figyelmébe ajánlja a következőkben összegzett főbb tendenciákat és összefüggéseket érzékeltető általánosítható megállapításokat, tapasztalatokat, következtetéseket.

**Az államháztartás központi költségvetési alrendszerének** működését érintő pénzügyi-gazdasági ellenőrzések tapasztalataiból kiemelhető, hogy a fejezetek, költségvetési szervezetek tervezési, gazdálkodási és beszámolási tevékenysége - az elmúlt évben mutatkozó javuló tendencia ellenére - nem tekinthető kielégítőnek. A költségvetési pénzeszközök felhasználásánál nem érvényesült következetesen a jogszabályok szigorú betartása, a célszerűség és eredményesség.

A központi költségvetés 1998. évi zárszámadásának ellenőrzése során az előkészítő munkálatok mechanizmusa, színvonala lényegében a korábbi évek gyakorlatának felelt meg. Az ismétlődő, de a pénzügyminisztériumi apparátussal kialakult jó munkakapcsolatnak megfelelően részben már az előkészítés során kijavított hibák nem a munkavégzés színvonalából, hanem **alapvetően rendszerbeli sajátosságokból adódtak.** A fejezetek és intézményeik zárszámadási adatai, valamint a Kincstár adatai között az előirányzatok, a támogatások, s a teljesítési adatok körében egyaránt hiányzott a teljes körű egyezőség. Tartalmi és számszaki eltérések voltak tapasztalhatók. A programfinanszírozásba vont előirányzatok körének bővülése ugyanakkor az adott költségvetési

előirányzatok korábbiaknál célszerűbb és szabályszerűbb felhasználását eredményezte.

A költségvetési fejezetek feladataiban, címrendjében, az előirányzatok tartalmában bekövetkezett kedvező irányú változás nem jelentette automatikusan az előirányzatok célszerű, hatékony és szabályszerű felhasználását. **Továbbra is hiányoznak a központi költségvetésből nyújtott támogatásokhoz és az egyéb bevételekhez kapcsolódó teljesítmény-követelmények.** Ezek hiánya - a korábbi évekhez hasonlóan - 1999-ben is nehezítette a számonkérést, mérsékelte az ellenőrzés hatékonyságát, nehezítette a számvevőszéki teljesítmény-ellenőrzési tevékenységet.

A kormányzati struktúraváltáshoz kapcsolódó konkrét ellenőrzési tapasztalat, hogy a vagyontárgyak fejezetek közötti átadása-átvétele, s azok számviteli elszámolása helytelenül, esetenként egyáltalán nem valósult meg.

A Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetése törvényjavaslatának megalapozottságára, a bevételi előirányzatok teljesíthetőségére irányuló ellenőrzések megmutatták, hogy - az 1999. évi tervezéshez képest - **összességében javult a költségvetés fő bevételi előirányzatainak megalapozottsága.**

A tervezési szempontok között kiemelt helyen szerepelt az intézmény- és feladat-felülvizsgálat, azonban csak néhány fejezetnél készült az átvilágítást szolgáló felmérés, számítás. A feladat-felülvizsgálat kapcsán több fejezet szüntetett meg fejezeti kezelésű előirányzatokat, vagy tervezett újakat, s csoportosított át tételeket. Ugyanakkor a **központi költségvetési szervek egyes kiadási előirányzataik kialakításánál nem kellő körültekintéssel jártak el, ezen előirányzatok számításokkal nem megfelelően alátámasztottak.** Az inflációs hatást ellentételező automatizmus hiánya, valamint a saját bevételek növelésének korlátai miatt a fejezetek többségénél a dologi kiadások előirányzata feszített. Ebben közrejátszik az is, hogy **elmaradtak, vagy nem vezettek hasznosítható eredményhez az intézményi feladat-felülvizsgálatok.**

A korábbi tapasztalatokhoz hasonlóan az elmúlt évi ellenőrzések is arra engednek következtetni, hogy **sürgető feladat** a központi költségvetés előirányzatai kimunkálását



szolgáló - évek óta lényegében változatlan - **tervezési rendszer megújítása**. Bár a tervezés módszertanának megújítására irányuló munkák a pénzügyi kormányzat részéről megkezdődtek, indokolt e folyamat felgyorsítása.

Az államháztartás központi költségvetési alrendszere által kezelt pénzeszközök áttekinthetőségének, zárt és maradéktalan ellenőrizhetőségének egyik alapfeltétele **az államszámviteli rendszer újbóli kidolgozása és a jelenlegi követelményeknek megfelelő bevezetése és alkalmazása**. Mindezt az éves költségvetések és zárszámadások ellenőrzéséről szóló jelentések többször felvették. Megfelelő számviteli szabályok hiányában fordulhatott elő, hogy a kormányzati beruházási, illetve beruházási célprogram előirányzatok fejezetek közötti átcsoportosításánál a kedvezményezett beruházás esetenként nem volt azonosítható. A fejezeti ellenőrzések rendszeresen állapítanak meg szabálytalan előirányzat-átcsoportosítást, rendeltetéstől eltérő felhasználást, előirányzat túllépést, amelyeket az államszámvitel alkalmazása esetén már csak könyveléstechnikai okokból sem lehetne végrehajtani. **Az egységes, törvényi szintű államszámviteli rendszer kidolgozása és bevezetése fontos és indokolt. Ennek megalkotására vonatkozó kezdeményezést az ÁSZ megtette.**

A költségvetési beszámoló valódisága szempontjából **kockázati tényező** a gazdálkodás szabályozottságának és **a belső irányítás rendszerének nem kielégítő kiépítettsége, működése**. Az e téren szerzett korábbi kedvezőtlen megállapításokhoz viszonyítva - néhány fejezet kivételével (a pozitív kivételek között említhető a Pénzügyminisztérium) - **nem tapasztalható előrelépés**. Az intézményi gazdálkodás átfogó szabályozása (számviteli politika, leltározás, eszközök és források értékelése, pénzkezelés), a meglévő szabályzatok aktualizálása a fejezetek intézményeinek többségénél hiányos.

A fejezetek költségvetési beszámolóinak valódisága - a beszámoló jelentés és a könyvvezetés egyezőségének, az analitikus nyilvántartások vezetésének és a mérlegtételek dokumentumokkal (elsősorban leltárral) való alátámasztottságának hiánya miatt - nem volt teljes körű. Ugyanakkor a kevés intézménnyel rendelkező fejezeteknél az előző évek gyakorlatához képest pozitív irányú elmozdulás volt, hogy a felügyeleti szerv az intézményi beszámolók adatait a főkönyvi kivonatokkal is egyeztette.



Tekintettel arra, hogy az EU-tagországokban a zárszámadási törvényjavaslat - ahol ilyen készül - rendszerint auditált (hitelesítéssel záruló) pénzügyi beszámolókra támaszkodik. **Az ÁSZ is évről évre szélesebb körben végez** intézményi beszámoló mélységű, szabályszerűségi, a számviteli alapelvek teljesülését **könyvvizsgálati módszerekkel értékelő ellenőrzést** (pénzügyi audit). Az Országgyűlés Számvevőszéki bizottsága 1999 áprilisában törvényjavaslatot nyújtott be azzal a céllal, hogy az ÁSZ megbízhatósági nyilatkozattal zárja a központi költségvetési szervek pénzügyi ellenőrzését. Az 1998 évi zárszámadás ellenőrzése részeként ilyen típusú vizsgálatra 1999-ben az Országgyűlési Biztos Hivatalánál, a Történelmi Hivatalnál, valamint a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnál került sor.

**A társadalombiztosítási alrendszer saját bevételei - alapvetően a folyamatos finanszírozás alapját képező források megteremtésének korlátai miatt - nem fedezik a nyugdíj- és egészségbiztosítás kiadásait. Ezért, bár az alrendszer két alapjának gazdálkodása az 1998. évi zárszámadás ellenőrzésének tanúsága szerint összességében szabályszerű és rendezett volt, a folyószámla nyilvántartás hiányosságai miatt azonban a könyvvizsgáló mindkét alap beszámolóját korlátozó záradékkal látta el. A társadalombiztosítás finanszírozási gondjai nem csökkentek.**

Az alapok pénzügyi helyzete 1998-ban a tervezettnél lényegesen kedvezőtlenebbül alakult (a hiány 1998. évi nagysága együttesen meghaladta a 90 milliárd Ft-ot), aminek várható bekövetkeztét az ÁSZ már az alapok költségvetésének véleményezésekor előre jelezte. A hiány nagyobb része (70 milliárd Ft) az Egészségbiztosítási Alapnál halmozódott fel, egyes bevételi előirányzatok elmaradó teljesülése, illetve **a kiadási oldal évek óta legkritikusabb tétele, a gyógyszerkiadások túllépése következtében. A járulékrendszer azonban a Nyugdíjbiztosítási Alap kiegyensúlyozott működéséhez sem biztosítja a szükséges fedezetet.**

A társadalombiztosítási ellátások 1998. évi törvényi szabályozásában bekövetkezett változások pénzügyi hatásait - elsősorban a nyugdíjbiztosítás területén, a magán-nyugdíjpénztárak működésének megkezdésével összefüggésben - a tervezés időszakában nem sikerült teljes körűen és megbízhatóan felmérni, számszerűsíteni.

Évről-évre nő a központi költségvetésből átadott pénzeszközök súlya és szerepe. Ez a tény a két nagy elosztó rendszer államháztartáson belüli kezelését, működtetését, reformjának irányát is befolyásolhatja és indokolhatja, hogy a központi költségvetés és a társadalombiztosítás költségvetésének tervezése - az alrendszerek közötti kölcsönös összefüggésekre és hatásokra tekintettel - a jövőben prezentációs szempontból is együtt történjen.

Az egészségbiztosítást érintően 1998-ban jelentősebb változtatásokra nem került sor. **Az ellátórendszer finanszírozásának gondjait az egészségügyi reform késedelme is fokozza.** Ezzel kapcsolatosan a zárszámadási ellenőrzés rámutatott arra, hogy az egészségügyben a magánosítás folyamata részben spontán, nem megfelelően szabályozott módon és ellenőrizetlenül kezdődött meg, az ún. "funkcionális" (eszközökre, gépekre, műszerek felhasználására irányuló) privatizáció lépései megbontották az egységes finanszírozását a diagnosztikai és gyógyítási technológiának. Mindez a társadalombiztosítási alap részére finanszírozási kényszerhelyzeteket okozott és okoz, ami **a rendelkezésre álló források jogszerű és célszerű felhasználása szempontjából is aggályos.**

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 2000. évi költségvetése szigorúbb feltételek mellett, de a korábbiaknál reálisabb alapokra épült. Az előirányzatokat a tervezéshez meghatározott közgazdasági mutatók és a jogszabályok alapján alakították ki. **Egyes bevételi és kiadási tételek vizsgálata ugyanakkor jelezte a tervezés egyes elemeinek megalapozatlanságát, illetve bizonytalanságát, a jelentős kockázatvállalást.** A bevételeknél az 1999. évi várható (bázis) adatok, a kiadásoknál pedig a természetbeni egészségbiztosítási ellátások (gyógyító-megelőző ellátás, gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök támogatása) tartalmaztak feszültségforrásokat. Kockázati tényezőt jelent a társadalombiztosítás kintlévőségeinek hiányos nyilvántartása, e kintlévőségek behajtásának eredményessége, az egészségügyi hozzájárulás előirányzatainak felültervezése, a tervezett vagyonbevételek teljesülése.

Az elmúlt évben zárult le a társadalombiztosítás informatikai rendszereinek ellenőrzése. A vizsgálat az ÁSZ történetében először tekintette át a pénzfelhasználás célszerűségét és eredményességét a számítástechnikai alkalmazás területén.

Világbanki kölcsönből és az alapok pénzeszközeiből a vizsgált időszakban (1993 és 1998 között) 10,5 milliárd Ft-ot fordítottak informatikai fejlesztésekre és működtetésre. A végrehajtott fejlesztésekből azonban csak a nyugdíjbiztosítás - nyilvántartási rendszereinek - fejlesztéseit lehetett pozitívan értékelni. A társadalombiztosítás ágazatainál **a működtetéshez szükséges korszerű, integrált, komplex informatikai rendszert nem sikerült kielégítő, az elhatározott céloknak megfelelő színvonalon kiépíteni.**

Az egészségbiztosítás területén az irányítás gyengesége és a fejlesztések összehangolatlansága miatt a ráfordítások csak részlegesen hasznosultak. Nem oldódott meg a sok éve húzódó járulék- és folyószámla nyilvántartás helyzete sem, az erre fordított több, mint 500 millió Ft elveszettnek tekinthető. Ez az OEP munkatársainak személyes felelősségét is felvetette, aminek kivizsgálását az ÁSZ javasolta a társadalombiztosítás igazgatási szerveit felügyelő politikai államtitkárnak.

Az ÁSZ a helyi önkormányzatok egészségügyi intézményeinek gép-, műszer ellátottságára, valamint az egyes diagnosztikai részlegek vizsgálatára vonatkozó jelentése megállapította, hogy hiányzik a lakosság körében előforduló megbetegedések részletes elemzését, a feladatok meghatározását és súlypontozását, a beavatkozások hatékonyságának követését lehetővé tevő, megbízható országos morbiditási adatbázis.

**Az ellátórendszer fejlesztési céljainak meghatározásában - részben a tulajdonosi megosztottság és a többszörös finanszírozás kényszerpályái miatt - nem érvényesült egységes szakmai irányítás.** A progresszív ellátás egyes szintjein elvégezhető beavatkozások, vizsgálatok körét nem határozták meg, ezért mindenütt a legfejlettebb technika, nagykapacitású műszerek beszerzésére törekedtek, miközben a tulajdonos (fenntartó) önkormányzatok és az intézmények pénzügyi lehetőségei az így támasztott igényektől messze elmaradtak. A beruházások előkészítése sem volt mindig megfelelő. Volt olyan önkormányzati tulajdonú kórház, ahol a fejlesztési előirányzatot a tényleges ráfordítások többszörösen, több milliárdos nagyságrendben meghaladták. **Az elkövetett hibák miatt finanszírozási kényszerpálya alakult ki.**

**Az amortizáció fedezetének hiányában a gépek, műszerek pótlásának reális szükségletei nem jelentek meg a fejlesztési források képzésében.** A beszerzésekben mutatózó

különbségek a fenntartó önkormányzatok eltérő pénzügyi lehetőségeivel, a fejlesztések helyi prioritási sorrendjével, a kórházi gazdálkodás körülményeivel, a központi támogatások és pályázati lehetőségek eltérő igénybevételével függtek össze.

**Az ellátórendszer működése pontosabb megítéléséhez szükség lenne a teljesítmény-követelmények kidolgozására és rendszeres értékelésére.** Az ellátások tekintetében az ágazat adós a szakmai tevékenység hatékonysági, eredményességi szempontok szerinti értékelési módszereinek kidolgozásával. Nem kerültek kiadásra azok a teljesítmény-követelmények, létszám-, költségnormák, amelyek érvényesítésével kellene a költséghatékonyságot figyelembe véve a feladatokat ellátni.

Az egészségügy finanszírozásának gondjai is jelzik, hogy ha az ellátás jövőjét - elsősorban a fekvőbeteg-ellátást - érintő koncepcionális elképzelések lezárása késik, akkor a szakmai kérdésekben mutatkozó megosztottság növeli a jelen pénzügyi nehézségeit, zavarokat okoz. A zárt koncepcionális háttér és az intézményi szinten **elengedhetetlen üzemgazdasági szemlélet hiányában a kiadások fékmentartására irányuló törekvések nem lehetnek eredményesek.** Lerontják azoknak az erőfeszítéseknek az eredményét is, amelyek a járóbeteg érdekeiben illetve a sürgősségi ellátásban történtek. Az ÁSZ érzékelve e problémakör súlyát, 2000-ben a kórházi fekvőbeteg ellátással kapcsolatos kérdéseket nagy mintavétellel, kiterjedten ellenőrizi.

**Az elkülönített állami pénzalapok alrendszere** az államháztartás korszerűsítésére, átláthatóvá tételére irányuló többéves törekvések eredményeként vesztett súlyából, jelentőségéből. A szabályozási és működési hiányossággal funkcionáló alapok többsége korábban integrálódott a központi költségvetésbe.

A megmaradtak közül a Munkaerőpiaci Alap működtetése az elmúlt években a munkanélküliek elhelyezkedését segítő programok megvalósítását, a foglalkoztatás és a szakképzés fejlesztését támogatta. Az alap gazdálkodása kiegyensúlyozott volt. Az 1992-ben megszüntetett Lakásalap és a Gépjármű Felelősségbiztosítási, Kárrendezési Alap fennálló követeléseinek és kötelezettségeinek teljes körű rendezése - ami a PM feladata - eddig még nem történt meg.

**A helyi önkormányzatok** gazdálkodása, feladatellátása a lakosság egészét érinti. Ennek megfelelően az ÁSZ ellenőrzési **erőforrásainak közel felét a helyi önkormányzatok és intézményeik ellenőrzésére fordítja** átfogó és témavizsgálatokkal, valamint az állami hozzájárulások igénybevételének ellenőrzésével.

A helyi önkormányzatok pénzügyi pozícióiban, gazdálkodási lehetőségeiben nagy különbségek mutatkoznak. Általában a kisebb, helyi adóbevételekkel nem rendelkező települések nehezebb helyzetben vannak. A tapasztalatok abban a tekintetben kedvezőek, hogy döntő többségében még ezek az önkormányzatok is **eleget tettek alapvető feladataiknak**. 1995 óta első ízben 1998-ban sikerült megőrizni kiadásaik reálértékét, amely azonban 1999-re vonatkozóan már nem állt fenn. A kiadások finanszírozásában a csökkenő tendencia ellenére is az állami támogatások, hozzájárulások és átvett pénzeszközök a meghatározók (részarányuk mintegy 50 %).

A korábban bővülő helyi adóbevételek növekedési üteme lassult. A privatizációs bevételek visszaesése folytán jelentősen mérséklődtek a pénzügyi befektetésekből származó bevételek. **Az ellátási szint megőrzéséhez szükséges fedezetet ezért az önkormányzatok egy része a vagyontárgyak (ingatlanok), valamint a részvények és értékpapírok értékesítésével igyekezett biztosítani.** E források azonban szintén kimerülőben vannak. Figyelemmel a közgazdasági környezet és szabályozás szigorításaira is (adósságrendezési eljárás, hitelképesség szabályozása stb.) **jelentős eredmény, hogy kevés önkormányzat vált fizetéseképtelenné.**

Az Országgyűlés, a Kormány, a helyi önkormányzatok és szövetségeik, s az ÁSZ törekvései eredményeként az utóbbi években a helyi önkormányzatok működési és gazdálkodási feltételeinek központi szabályozása kedvező irányú változásokon ment át. Ez azonban nem vezetett a gazdálkodási és a finanszírozási rendszer átfogó reformjához.

**A jelenlegi túlzottan elaprózott, decentralizált önkormányzati feladat- és hatásköri rendszer nem teremt kedvező feltételeket a közpénzek hatékony felhasználásához,** a közszolgáltatások szakmailag és gazdaságilag is hatékony ellátása nem megoldott. A térségi feladatok ellátása egyre inkább meghaladja az önkormányzatok szakmai, pénzügyi teljesítőképességét és tervszerűség, kellő

együtműködés hiányában alacsony ellátási színvonalat eredményez.

A jelentésekben évek óta szerepel, hogy a jelentős központi költségvetési támogatás ellenére az állami feladatok, az önkormányzatok kötelező és nem kötelező feladatai nem egyértelműen meghatározottak, teljesítmény-követelmények nincsenek és a szakmai ellenőrzés nem biztosított. Évek óta halasztást szenved az önkormányzati feladat- és hatáskörök felülvizsgálata, ésszerű telepítése, differenciálása az önkormányzatok teljesítőképességéhez igazodóan, a térségi, kötelező feladatok pontos meghatározása, a megye és a régió szerepének a tisztázása.

Ugyanakkor az is tény, hogy **esetenként az önkormányzatok a jól meghatározott feladataiknak sem tesznek eleget, s változatlanul szerény az együtműködési készség.** Így - mint ezt a vizsgálati tapasztalatok bizonyították - a bekövetkezett, **belvíz okozta súlyos károk jelentős mértékben elkerülhetők lettek volna az önkormányzati kötelezettségek teljesítésével.**

**Az önkormányzati gazdálkodás alapvető problémái évek óta ismétlődnek. Az ellenőrzés további mennyiségi kiterjesztésével ezek a gondok nem oldhatók fel.** Ez a tény - az EU-csatlakozással is összefüggő, a régiókra vonatkozó feltételekre is tekintettel - ismételten felveti a komplex megoldást szolgáló koncepció kialakításának igényét.

Ehhez járul még, hogy az önkormányzatok szakemberekkel való ellátottsága, illetőleg kvalifikált szakemberállomány-megtartó képességük változatlanul erősen differenciált, s különösen a kistelepüléseken korlátozott. A szakember ellátottság gondjai abban is kifejezésre jutnak, hogy a felügyeleti, valamint a belső ellenőrzés továbbra sem működik megfelelően. A pénzügyi ellenőrzési bizottságok is kevésbé élnek lehetőségeikkel. Tevékenységük sokszor a testületi előterjesztések véleményezésére korlátozódik. (Némi fejlődés az ellenőrzés terén a megyei, a fővárosi kerületi, valamint a városi önkormányzatok körében tapasztalható.)

Az igények és a lehetőségek közötti - sok helyen igen számottevő - eltérés mellett a szakmai színvonal és a jogkövetés hiánya is közrejátszott abban, hogy a költségvetési támogatások jogosulatlan igénylése és



felhasználása miatt az ÁSZ évről-évre jó néhány önkormányzatnál kényszerül visszafizetési kötelezettséget megállapítani.

A fővárosi és a kerületi önkormányzatok közti forrásmegosztással kapcsolatos érdekellentétek és az ebből származó finanszírozási problémák a Főváros és a kerületek közti, a fejlesztés, illetve működtetés feladatainak koncepcionális megoldatlanságát, ellentmondásosságát jelzik. A Főváros a fejlesztést részesíti előnyben, míg a kerületek - ellátási kötelezettségeiknek megfelelően - az intézmény-üzemeltetést.

**A forrásmegosztás jelenlegi** (alapjaiban 1992-ben kialakított és 1996-ban módosított) **rendszere ellentmondásos és a feladatarányos elosztást** - sem az igazgatás, sem pedig a település (kerület) üzemeltetés esetében - **nem biztosítja**. A feladatok fővárosi átlagszinten történő finanszírozásának elve, a tervezett kiadások lakosságszámra vetítése - akárcsak a kapcsolódó állami hozzájárulásoké - sem az igazgatás, sem pedig a településüzemeltetés esetében nem biztosít közvetlen összhangot a kiadásokkal. Ezen feszültséget ellenőrzési eszközökkel nem lehet feloldani, megoldást megfelelő törvényi szabályozás és az érdekek harmonizációja hozhat.

A szakértői munkát részletes számszaki elemzéssel, ún. hatásvizsgálattal kell megalapozni, mivel több milliárd forint "újra-elosztásáról" van szó. A korszerűsítéshez a szakértői munka megkezdődött, ennek eredményességéhez azonban a kerületek szakembereinek fokozottabb bevonására, a megalapozott vélemények kialakításához szükséges idő biztosítására, **az Ötv. vonatkozó rendelkezéseinek egyértelművé tételére van szükség**. Az ÁSZ 2000-ben, az 1999. évi zárszámadás ellenőrzése keretében ismételten vizsgálni kívánja a forrásmegosztás témakörét.

**A helyi önkormányzatok vagyonáról nem adnak hiteles tájékoztatást az önkormányzati mérlegek és költségvetési beszámolók.** A tárgyi eszközök bruttó nyilvántartási értékei 1994 óta szinte változatlanok. Emiatt elsősorban az ingatlanok nyilvántartási értéke csak töredéke a piaci forgalmi értéknek. A földterületek (beépített és beépítetlen) mintegy 80%-át érték nélkül tartják nyilván.



A nagyobb portfólió-vagyonnal rendelkező önkormányzatok esetében a nem kellő körültekintéssel megkötött portfólió-kezelési szerződések következményeként jelentős vagyonszűkülés következhet be. (Sopron Város Önkormányzata a Globex Rt-vel kötött portfólió-kezelési szerződéssel kapcsolatban valószínűsíthetően 3,5 milliárd Ft vagyonszűkülést szenved el). Mindezek ismeretében az ÁSZ négy éves ellenőrzési programot dolgozott ki, mely az önkormányzati vagyon teljes körű vizsgálatát biztosítja.

A vagyonellenőrzés tapasztalatai arra utalnak, hogy **az állam vállalkozói és kincstári vagyonával való gazdálkodás körében** a vagyonkezelés és működtetés általában szabályszerű és jogkövető.

1999-ben az ÁSZ vagyonellenőrzési tárgyú ellenőrzéseit a felkészülés jellemezte az állami vagyonkezelés megoldatlan kérdéseinek számbavétele és az ellenőrzés eszközeivel történő megoldása érdekében. E törekvésnek felelt meg az erdőgazdaságok vizsgálata, amely megalapozta a 2000. évben elvégzendő, az erdőgazdálkodásra vonatkozó szakmai irányító munka és az erre fordított pénzforrások hasznosulásának ellenőrzését.

E társasági körben a kincstári vagyon felett tulajdonosi jogokat gyakorló állami szervek jogállásában és feladataiban átfedések vannak, továbbá érdekellentétek mutatkoznak a szakmai szabályozásra feljogosított minisztériumok, a kincstári vagyont, illetve a részvényesi jogokat gyakorló szervezetek és a gazdálkodó állami tulajdonú társaságok között.

A **kincstári vagyon** tartalma vagyonkezelési, gazdálkodási és ellenőrzési feladatai szabályozottak, de **egységes vagyontörvény hiányában nehezen áttekinthető működési környezet alakult ki.** Megkezdődött a kincstári vagyon teljes körű nyilvántartására alkalmas rendszer kifejlesztése, de még nem sikerült elérni, hogy az állam vagyonáról állami szinten egységes nyilvántartás, továbbá emellett a kezelő szervezeteknél hiteles, valóságos vagyonnyilvántartás készüljön. Felszínre kerültek az állam tulajdonát képező ingatlanok, földterületek nyilvántartásának hiányosságai, a tulajdonjog földhivatali nyilvántartása nem tudott lépést tartani a gazdasági-társadalmi átalakulással, a tulajdonszerkezet megváltozásával.

Ezért a 2000. évre tervezett vizsgálatok között szerepel az állami tulajdonú földterületek tulajdonosi, illetve vagyonkezelői nyilvántartási rendjének átvilágítása, továbbá a nyilvántartások finanszírozására fordított pénzeszközök hasznosulásának ellenőrzése.

Az 1998. évi költségvetési törvényben az **Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.** részére meghatározott kötelezettségek, előirányzatok teljesítésére, a társaság működésére és a saját vagyonnal való gazdálkodásra irányuló ellenőrzés megállapításai tükrözték a társaságot érintő, jelentős változások hatását. A vezetésben és az irányításban végbement változásokhoz is kapcsolhatóan az ÁPV Rt. szervezetének leépítése, a vagyonkezelési feladatok utódintézményhez csatolása helyébe a szervezet hosszabb távú, vagyonkezelési feladatokra való felkészítésének elgondolása lépett. Az ebből következő, eltérő irányú intézkedések következtében az ÁPV Rt. működésének, saját vagyonnal való gazdálkodásának tervszerűsége nem, illetve csak korlátozottan volt megítélhető.

A szervezet le- és visszaépítése (a létszámleépítés és csere költsége) jelentős anyagi terhet rótt a társaságra és ezen keresztül a költségvetésre, mivel a költségek fedezetének döntő hányadát (a bevétel 96%-át) a költségvetési törvény határozza meg.

A változatlan eszközérték mellett a tárgyévben számottevően módosult az eszközök összetétele, ami az ingatlanok részarányának növekedésében és a pénzeszközök arányának csökkenésében nyilvánult meg. A változások mögött a hozzárendelt vagyonból vásárolt ingatlan saját vagyonba vétele és ezen ingatlan felújítása húzódik meg. A pénzeszközök túlsúlya ugyancsak nem változott, ami arra utal, hogy az ÁPV Rt. finanszírozása - a központi költségvetés folyamatos feszültségei mellett - bőkezűen történt.

**A közszolgálati média** ellenőrzésére az elmúlt években több alkalommal került sor. Összegezve eddigi tapasztalatainkat az állapítható meg, hogy a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (médiatörvény) hatálybalépését követően a közszolgálati tömegtájékoztatási szervezetek egyszemélyes részvénytársaságokká alakultak át, de a gazdálkodás jellegében, eredményességében - az MTI Rt. kivételével - alapvető változások nem következtek be.

A Magyar Rádió Rt. és a Duna Televízió Rt. gazdasági egyensúlyát meg tudta őrizni. Súlyos problémákkal működött a Magyar Televízió, amelynek helyzetén a részvénytársasággá alakulás 1999-ig nem változtatott. **E szervezetek közgazdasági értelemben nem valódi részvénytársaságok. Haszonelvű működésre, önálló fejlődést megalapozó gazdasági eredmények elérésére nincs érdemi lehetőség, de mód van arra, hogy a gazdálkodás hatékonyságán - költségkímélő megoldásokkal, ésszerű szervezéssel - javítsanak, csökkentsék a költségvetési terheket.**

A működésük felügyeletét ellátó szervezetek, testületek jogállása, hatásköri befolyásolási lehetősége mindegyik médiumnál eltérő, de szakszerű, a tényleges tulajdonosi érdekeltség erejével ható intézkedésre - a vizsgálati tapasztalatok szerint - eddig egyik testület sem volt alkalmas és képes. Indokolt a vonatkozó törvény és az alkalmazott jogi megoldások felülvizsgálata és a törvény céljának jobban megfelelő, gazdasági szempontból nagyobb eredményt hozó megoldások választása.

**A vagyonellenőrzés keretében az állami tulajdonú (résztulajdonú) pénzügyintézetek ellenőrzésére rendelkezésre álló viszonylag szűk szakmai kapacitás évente legfeljebb egy pénzügyintézet ellenőrzését teszi, tette lehetővé. 1999-ben a Kormány felkérésére az ÁSZ Elnöke elrendelte a Postabank és Takarékpénztár Rt. és a Magyar Fejlesztési Bank Rt. vesztesége okait feltáró vizsgálatot.**

A Postabank és Takarékpénztár Rt. esetében az ellenőrzés megállapította, hogy a bank üzletpolitikája alapvetően elhibázott volt, a bank vezetése ismétlődően eltért a saját mag által alkotott szabályoktól is, **a banküzem működésére vonatkozó garanciális előírásokat tudatosan megsértette. Mindez súlyos veszteségekhez vezetett, amelyek eltitkolása a bank válságát súlyosbította, halasztotta és megnehezítette a rendezésre irányuló külső lépéseket.** A veszteség kialakulásáért felelőssé tehető személyekkel szemben bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt az ÁSZ megtette a feljelentéseket.

A bank kialakult veszteségei rendezésére szolgáló konszolidációs lépések költségvetésére gyakorolt végső hatása csak a Reorg Apport Rt.-hez került követelések értékesítése, behajtása, vagy leírása és a befektetések értékesítése után

állapítható meg. E vizsgálat előkészítése az ÁSZ 2000. évi ellenőrzési tervében szerepel.

A Magyar Fejlesztési Bank Rt. esetében a veszteség kialakulásának meghatározója a postabanki részvények leértékelése, illetve a bank részvétele - Kormányhatározat alapján - a postabanki tőkeemelésben volt. A veszteséghez hozzájárult még a bank befektetési portfóliójának minőségromlása miatti céltartalék képzés. Az ÁSZ megállapította, hogy a kormánydöntés alapján végrehajtott konszolidáció milliárdos nagyságrendű "túlkonszolidációt" tartalmaz, amelyet a bank visszafizetett a költségvetésnek.

Az utóbbi két évben az állami pénzügyintézeteknél lefolytatott vizsgálatok a bankrendszer működéséről is szolgáltatottak néhány általánosítható tapasztalatot. Bebizonyosodott például, hogy a privatizáció - a bankrendszer sajátosságai miatt - nem csökkenti az állami kockázatot egyes bankok rossz működése esetén (lásd Postabank Rt.), illetve, hogy a bankok állami felügyelete, nem kis részben az információs rendszer hiányosságai miatt, az elmúlt években nem bizonyult kellően hatékonyak.

**Az ÁSZ a közpénzek államháztartáson kívüli felhasználását** a közalapítványoknál, valamint az állami támogatásban részesülő pártoknál és társadalmi szervezeteknél ellenőrizte.

**A közalapítványok** körében a korábbi ellenőrzésekhez képest nem tapasztaltak a számvevők érdemi változásokat. A vizsgált közalapítványok általában központi költségvetési támogatásból finanszírozzák működésüket. Más forrásokat csak elenyésző mértékben tudnak feltárni, hasznosítani. Nem jutnak érdemben hasznosítható mértékű bevételekhez a vállalkozási célra átadott állami vagyon működtetése útján sem. Ily módon - eredeti rendeltetésüktől, s a jogalkotó szándékától eltérően - voltaképpen sajátos államigazgatási elosztási funkciót töltenek be.

A kuratóriumok nem bizonyulnak a tulajdonosi érdekek eredményes képviselőjének. A tervezési tevékenység nem alapozza meg megfelelően a gazdálkodást. Az éves pénzügyi tervezés gyakran formális, és a teljesülést sem elemzik, értékelik. Nem különítik el szabályosan az alapítványi, illetőleg a működési célú költségeket számvitelükben. A vizsgált

alapítványok többsége nem is rendelkezik a működéshez és a gazdálkodáshoz elengedhetetlen szabályzatokkal, meglévő szabályzataik többnyire hiányosak, pontatlanok. Nem ritka a célszerűtlen - s esetenként az erőforrások nem kellő hasznosítását, pazarlást maguk után vonó - döntés. Gyenge színvonalú a visszacsatolás, a vezetői ellenőrzés is. A felügyelő bizottságok változatlanul kevés érdemi ellenőrzést végeznek. A Kormány - az ÁSZ jelzéseit is hasznosítva - az elmúlt évben is több törvénymódosítást kezdeményezett a hiányosságok megszüntetésére.

A költségvetési támogatásban részesülő **pártok gazdálkodásának törvényességi ellenőrzése** során 1999-ben általánosítható tapasztalat volt, hogy a párttörvény tiltása ellenére a helyi önkormányzatok ingyenesen engednek át pártszervezeteknek irodahelyiségeket és berendezési tárgyakat, átvállalják a működtetés költségeit. Mindez az ÁSZ ismétlődő figyelemfelhívásai ellenére terjedő jelenség. Bonyolulttá és nehezen átláthatóvá teszi a politikai pártok gazdálkodását, esetenként félreérthető helyzeteket teremt.

A jelzett törvényellenes gyakorlat megállapítása esetén a párt köteles az anyagi hozzájárulás átvételét az állami költségvetésbe befizetni, továbbá ezzel az értékkel csökkenteni kell a párt költségvetési támogatását is. Mivel az ilyen jellegű adományozás is tiltott, ezért az adományozók magatartásának megítélése érdekében az ÁSZ a Legfőbb Ügyészség állásfoglalását kérte, és jelezni kénytelen azt is, **hogy felszólítása ellenére az érintett önkormányzatok nem szüntették meg a törvénytörő gyakorlatot.** Ezért 2000-ben az ÁSZ a helyi önkormányzatok gazdálkodásának ellenőrzése során ezt a kérdést is átfogóan, az önkormányzatok szélesebb körében megvizsgálja. A kialakult helyzet előre vetíti, hogy amennyiben a szabályok megváltoztatására nem kerül sor az ÁSZ több tízmillió forint nagyságrendben lesz kénytelen költségvetési befizetésre kötelezni az érintett pártokat.

A számviteli törvény 1992. évi hatálybalépése óta gondot okoz, hogy a párttörvény 1992. évi módosítása során az éves pártbeszámoló tartalmának meghatározásakor nem vették figyelembe a számviteli törvény által megszabott alapvető követelményeket. A párttörvényben előírt beszámoló nem felel meg a mérleg és az eredmény-kimutatás követelményeinek. A párttörvény módosítását az ÁSZ 1995. év óta folyamatosan kezdeményezte. Akkor elkészült a tárcákkal és az ÁSZ-szal

egyeztetett tervezet, de országgyűlési betérjesztésre nem került sor.

Mindez jelzi a **politikai pártok finanszírozási kérdései, működési feltételei átfogó felülvizsgálatának és korszerűsítésének szükségességét**, amelyről tudjuk, hogy az Országgyűlés előtt álló és megoldásra váró feladatok között szerepel, de az ÁSZ a munka felgyorsítását különösen sürgetőnek tartja.

**Az 1998. évi országgyűlési választásra fordított pénzeszközök elszámolásának** a jelölő szervezeteknél és a független jelölteknél végzett ellenőrzése feltárta, hogy **a jelenlegi rendszerben az ilyen célokra fordított források nyomon követése gyakorlatilag megoldhatatlan**, szükséges a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény módosítása, illetve pontosítása.

Az ÁSZ **a társadalmi szervezetek** ellenőrzési tapasztalatai alapján javasolta, hogy a szervezetek állami támogatásánál - a jelenlegi bázis szemlélettel meghatározott, általánosan működési célúnak tekintett juttatás helyett - törekedni kell finanszírozási normatívák kialakítására. A közel 60 ezer civil szervezet munkáját az állam ingyenesen - olyan, a könyvvizsgálást és ügyvitelt segítő, az alkalmazás során különösebb szakmai felkészülést nem igénylő - szoftver csomaggal támogassa, melynek csak a folyamatos frissítési, karbantartási költsége terhelné a felhasználót.

### **Néhány átfogó következtetés, ajánlás**

A sokrétű ellenőrzési tapasztalatok, nem kevésbé az ajánlások, javaslatok megvalósításának eredményei és problémái egyaránt arra engednek következtetni, hogy a pénzügyi rendszer és **az államháztartás nagyobb léptékű - az EU-követelményekhez is igazodó - átalakításának, reformjának felgyorsítása nélkül érdemben és tartósan nem küszöbölhető ki az ellenőrzésekkel (is) felszínre hozott hibák, hiányosságok, ellentmondások. Többéves tapasztalat, hogy a kisebb-nagyobb hibák, hiányosságok, mulasztások lényegében folyamatosan "újratermelődnek".**

A pénzügyi rendszer, a korszerű államháztartás és az ahhoz illeszkedő ellenőrzés szükséges, de - önmagában - nem elegendő feltétele a közszféra reformjának, amely a



nemzetgazdaság kiegyensúlyozott működése és fejlődése szempontjából túl nem becsülhető jelentőségű.

Bár az összefüggés és kölcsönhatás természetesen ismert, az ellenőrzési tapasztalatok külön is megerősítik: fontos, hogy a közszféra reformját társadalmi és politikai szinten is tisztázott, s társadalmi közmegegyezéssel vállalható (elfogadott) elvek és rangsorolt célrendszer alapozzák meg. Ilyen formán nem nélkülözhető például a lépésről-lépésre haladó, de még mindig késésben lévő komplex egészségügyi stratégia kimunkálása, amelynek szakmapolitikai rendező elveit, céljait és a finanszírozási lépéseit a szervezési-szervezeti kérdésekkel kölcsönhatásban lehet és ajánlatos tisztázni.

Lényegében ugyanez mondható el a tágan értelmezett - az óvodától a felsőoktatásig és a posztgraduális képzésig terjedő horizonton - oktatási szféráról is, amelynek gazdálkodási gondjai - hasonlóan az egészségügyhöz - szintén nem pusztán a mindennapi működési gyakorlat kisebb-nagyobb hibáiból, mulasztásaiból adódnak.

Mindezek mellett a szorosabban vett közigazgatás korszerűsítése, s ahhoz kapcsolódóan a kor követelményeinek megfelelően kvalifikált köztisztviselői kar kialakítása, munkafeltételeinek, erkölcsi és anyagi megbecsülésének rendezése is egyik feltétele a közszféra működési határfoka javításának. Az ÁSZ tapasztalatai is jelzik a közelmúltban tett kezdeményezések fontosságát és időszerűségét.

Az ellenőrzések által felszínre hozott konkrét hibák, ellentmondások is megerősítik: az elvek és a célok tisztázása mellett szükséges annak elrendezése is, hogyan alakuljanak a közszférában az állami (államilag elvégzendő, államilag garantálandó) feladatok, szolgáltatások, valamint megvalósításuk teljesítmény- és hozamkövetelményei. Azt is fontos átgondolni, milyen szerepet játszhat a feladatellátásban a civil szféra, a különböző tulajdonformájú üzleti és versenycégek, valamint a helyi önkormányzatok. Ezzel összefüggésben **tisztázandó, hogyan alakulhat, bővíthet az állam tulajdonosi szerepvállalása a versenyszférában**, így milyen módon célszerű az állami vagyon kezelése, a közhasznú társaságok működtetése stb.

Mindez - egyebek mellett - igényli és feltételezi azt a rendszerszemléletű tevékenységet, a költségvetési szféra



intézményeinek átvilágítását, amely évek óta hol nekilendül, hol pedig megtorpan. Minden bizonnyal akkor lehet az eddigieknél sikeresebben végigvinni ezt a folyamatot, ha előzőleg sikerül világossá tenni azokat a stratégiai és koncepcionális célokat, rendező elveket, amelyek némelyikére vonatkozó igényt ellenőrzési tapasztalataink alapján ezúton is az országgyűlési képviselők szíves figyelmébe ajánljuk.

**Az ÁSZ ellenőrzései - a szervezet jogállásából és feladatköréből adódóan - a korrupciós kérdésekkel összefüggésben csak közvetett tapasztalatokat hoznak.**

Ugyanakkor, mivel a számvevőszéki ellenőrzések az átláthatóságot, a rendteremtést és a gazdálkodási biztonságot szolgálják, a tapasztalatok, javaslatok **közvetve hozzájárulnak a korrupció életterének csökkentéséhez.** Ebben a megközelítésben lényegében az ÁSZ minden ellenőrzése kapcsolódik a feketegazdaság és a korrupció elleni tevékenységhez.

Hasonló megfontolások hatják ma át a korrupció elleni küzdelem nemzetközi törekvéseit. **A változást, az eredményeket elsősorban a korrupció életterének csökkentésére irányuló, az állami és a gazdasági élet átláthatóságát erősítő törekvésektől várják,** ezért nemzetközi tapasztalatcserében e közvetett ÁSZ gyakorlat iránt jelentős és növekvő az érdeklődés. E tapasztalatcserében szerzett információk ugyanakkor arra figyelmeztetnek, hogy a korrupciós veszélyre való hivatkozás, az ilyen gyanú felvetése, az érdekérvényesítés a gazdasági életben államközi szinten is a nyomásgyakorlás eszköze lett. Az ÁSZ-hoz növekvő számban érkeztek felkérések ilyen indíttatásból, gya-núk alapján különböző intézmények, feladatok ellenőrzésére. Ezek a jelzések az ellenőrzések témáinak kiválasztásában közvetlenül - tekintettel az ÁSZ kötött ellenőrzési tervére - nem vehetők figyelembe, de a konkrétumokat - amennyiben ez lehetséges - a folyamatban lévő vizsgálatoknál figyelembe veszi az ÁSZ. 2000 évi ellenőrzési tervében különös figyelmet fordít a közbeszerzések átláthatóságával kapcsolatos követelmények érvényesülésére, s ez nem csak a korábbi vizsgálatok alapján alapos korszerűsítésre javasolt közbeszerzési törvény formai előírásának betartását foglalja magában.

### **1.3. Az ellenőrzések alapján tett ajánlások hasznosítási tapasztalatai**

1999-ben az ÁSZ jelentéseiben mintegy félezer javaslatot, ajánlást fogalmazott meg összesen, ebből közel száz szól a

minisztériumok, országos hatáskörű szervek, hatóságok részére.

A legutóbbi számvevőszéki beszámoló elfogadásakor hozott 82/1999. (X. 22.) határozata szerint az Országgyűlés fontosnak tartja, hogy a vizsgálatok megállapításainak hasznosulását az ÁSZ még inkább figyelemmel kísérje és erről tájékoztatást adjon az éves beszámoló keretében. Az országgyűlési határozat végrehajtása érdekében - a visszatérő ellenőrzések keretében végzett utóellenőrzések tapasztalatain és az ellenőrzéseket követően megküldött intézkedési terveken túlmenően - **az ÁSZ, működése során először, felkérte a fejezetek vezetőit, hogy adjanak tájékoztatást arról, miképpen segítették a számvevőszéki ajánlások az irányító munkát, a fejezeti gazdálkodást és a javaslatok milyen formában valósultak meg.**

A felkérésre valamennyi érintett fejezet részletes tájékoztatást adott a megtett, illetve tervezett intézkedéseiről. A helyszíni ellenőrzések és a tájékoztatók alapján megállapítható, hogy a hiányosságok rendezésekor az ÁSZ javaslatainak mintegy kétharmada hasznosult. Ezt az ÁSZ javuló aránynak tartja. **A felkérésre kapott fejezeti válaszokat a melléklet mutatja be.**

Az ÁSZ ellenőrzési jelentéseit javaslatokkal zárja, melyek egy része a jogi szabályozásokat érinti. Ennek megfelelően egyes 1999. évi jogszabályváltozások a megelőző évek vizsgálati tapasztalataival, illetve javaslataival hozhatók összefüggésbe. Gyors és konkrét intézkedések lehetősége elsősorban az éves költségvetési és zárszámadási törvény, valamint a támogatások feltételeit részletező rendeletek megalkotásakor adott.

**Az ÁSZ a központi költségvetés végrehajtásáról készülő éves zárszámadás ellenőrzése keretében** visszatérő számvevőszéki ajánlásokat fogalmazott meg (pl. az állami és intézményi feladatok meghatározása, átlátható szigorúan ellenőrzött közpénzfelhasználás, mennyiségi és minőségi teljesítmény mutatók kidolgozása, költséghatékonyság, helyi önkormányzatok külső ellenőrzésének teljes körűvé tétele, önállóan gazdálkodó szervek besorolások kritériumainak szigorítása, ellátási színvonal mérése, összehasonlítása, az államháztartás vagyonzáradásának konzekvens bemutatása, a pénzügyi információs rendszer továbbfejlesztése, államszámvitel kidolgozása). Ezek a javaslatok jól illeszkednek és döntő többségükben megjelentek "az államháztartás

pénzügyi rendszerének továbbfejlesztési irányairól és a kincstári rendszer új szervezeti rendjének kialakításáról” szóló PM 2000. évi koncepció tervében.

**Az ÁSZ a fejezetek és közalapítványok ellenőrzése során** több jogszabály módosítására tett javaslatot, melyek közül az alábbiak már megvalósultak. A Pénzügyminisztérium fejezet működésének pénzügyi-gazdasági ellenőrzéséről készített jelentésben az ÁSZ javasolta a pénzügyminiszternek, hogy a fejezetbe tartozó felügyeleti szakmai tevékenységét és költségvetési gazdálkodását érintő irányítási és felügyeleti jogosultságok egységes szabályozása érdekében kezdeményezze az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyeletről szóló 1996. évi CXIV. törvény módosítását. Az egységes szabályozásról a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény előírásai - javaslatunkkal összhangban - rendelkeznek.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok pénzügyi-gazdasági ellenőrzése alkalmával tett számvevőszéki javaslatokkal összhangban a Kormány - a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény alapján - megalkotta a polgári és katonai, a nemzetbiztonsági szolgálatok védett beruházásaival összefüggő sajátos szabályokról szóló 151/1999. (X. 22.) Korm. rendeletet. Szintén az ÁSZ javaslatainak megfelelően a beruházási előírányzathoz kapcsolódó megállapítások nyomán rendezték a tervezési, előírányzat-felhasználási, módosítási, beszámolási és információ szolgáltatási kötelezettségeket.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító tárca nélküli miniszter a javaslatok figyelembe vételével kezdeményezte a költségvetés alapján gazdálkodó szervek beszámolási és könyvvezetési kötelezettségéről szóló 54/1996. (IV. 12.) Korm. rendelet módosítását.

A sportcélú közalapítványok működésének pénzügyi-gazdasági ellenőrzéséről szóló jelentésében az ÁSZ javasolta a Kormánynak, hogy tekintse át a közalapítványok azon gyakorlatát, mely szerint a központi költségvetésből származó pénzeszközöket kereskedelmi bankoknál vezetett folyószámlán helyezik el. A Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény 62. § (4) bekezdése módosította az Áht. 18/C. § (6) bekezdését, s ennek alapján - rendelkezési joguk biztosítása mellett - a Kincstárban kötelesek

pénzforgalmi számlát vezetni az Országgyűlés és a Kormány által alapított közalapítványok.

Ugyanezen ellenőrzés kapcsán az ÁSZ javasolta az ifjúsági és sportminiszternek, hogy kísérje figyelemmel a Wesselényi Miklós Sport Közalapítvány bírósági nyilvántartásba vételéig a jogelőd közalapítványok likviditási helyzetét, szükség esetén soron kívül intézkedjen, hogy vállalt kötelezettségeik - elsősorban a sportolók és sportszakemberek, sportösztöndíjak - kifizetése zavartalan legyen. Ennek rendezése a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény 101. §-ában megtörtént.

Az ÁPV Rt. éves tevékenységének rendszeres vizsgálata az ÁSZ törvényi kötelezettsége. A vizsgálatok mindig ajánlásokat fogalmaznak meg az ÁPV Rt. Igazgatósága és ügyvezetése részére. Az ÁPV Rt. Igazgatósága mind az 1997., mind az 1998. évekre vonatkozó vizsgálat ajánlásait teljes egészében elfogadta és a feladatokat intézkedési tervben rögzítette. (516/1998. (XII. 17.) sz. hat., 644/1999. (XII. 2.) sz. hat.). Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtását az ÁSZ a következő évi vizsgálata során szigorúan ellenőrzi.

**A helyi önkormányzatokat érintően** az ÁSZ évenként visszatérő - az önkormányzatoknak nyújtott központi támogatások igénybevételére és felhasználására irányuló - vizsgálatainak kapcsán folyamatosan felvetette a Kormánynak és a szaktárcáknak azokat a szabályozásbeli problémákat, amelyek megoldása nélkül a vizsgált állami támogatások célszerű és hatékony felhasználása nem biztosítható. Az ÁSZ javaslatai a költségvetési és zárszámadási törvényekben, a kapcsolódó végrehajtási rendeletekben, valamint a szakmai törvénymódosításokban realizálódtak.

Megjelent - az évek óta szorgalmazott - a közműfejlesztési hozzájárulás igénybevételét újraszabályozó 73/1999. (V. 21.) Korm. rendelet. Az ÁFA visszaigénylésével kapcsolatos anomáliák rendeződtek. Intézkedések történtek az önkormányzatok együttműködésének erősítésére, a körjegyzőségek kialakításának további ösztönzésére, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetbe került önkormányzatok támogatási feltételeinek szigorítására, a központosított előirányzatok számának jelentős csökkentésére, ezáltal a támogatási rendszer elaprózottságának csökkentésére és kiszámíthatóbbá tételére, a térségi különbségek mérséklésére,

illetve a támogatások igénylésének és elszámolásának a pontosítására. A támogatási rendszer átfogó reformja azonban az államháztartási reform egészének megtorpanása miatt nem valósult meg.

Az ÁSZ az önkormányzati gazdálkodással kapcsolatos 1999. évi vizsgálatai kapcsán 0,9 milliárd Ft jogtalan igénybevételt és 1,2 milliárd Ft előirányzat lemondási kötelezettséget állapított meg, amelyről az Országgyűlés az 1998. évi zárszámadás keretében döntött. **A törvényesség helyzetét, a felelősség érvényesülését rontja az a gyakorlat, miszerint a céltámogatások igénybevételénél az önkormányzatok egy részét kérésükre - az ÁSZ megállapításainak jogosságát nem vitatva - az Országgyűlés mentesítette a visszafizetési kötelezettség alól, míg a visszafizetési kötelezettségüket tudomásul vevő önkormányzatokat - ugyanolyan okok alapján - nem.**

Az ÁSZ az önkormányzati vizsgálatok kapcsán 11 személy ellen kezdeményezett munkajogi felelősségre-vonást, de az önkormányzatok mindössze 1 fő esetében hoztak elmarasztaló döntést, a többivel nem foglalkoztak. Ezen túlmenően az önkormányzati gazdálkodással kapcsolatos megállapítások, javaslatok a vizsgált önkormányzatok, intézmények és egyéb szervezetek intézkedései által hasznosultak.

### **A büntetőjogi feljelentések összegzése**

Az ÁSZ működése során összesen 26 vizsgálata eredményeképpen volt szükség arra, hogy törvényi kötelezettségének eleget téve büntető feljelentést tegyen. E feljelentések kapcsán mintegy 65 személyt jelölt meg gyanúsítottként és 15-re tehető azon esetek száma, ahol ismeretlen volt a tettes. A feljelentésekben a leggyakrabban előforduló bűncselekmények: számviteli fegyelem megsértése (10), hűtlen kezelés (10), csalás (7), hanyag kezelés (6), jogosulatlan gazdasági előny megszerzése (4).

Az ÁSZ feljelentései elsősorban olyan gazdasági és vagyon elleni bűncselekményekre vonatkoznak, amelyek összetettek, rendkívül bonyolultak és a bizonyítás több okból is sok nehézségbe ütközik. A büntető eljárási szabályok szerint a nyomozó hatóságnak nincs visszajelzési kötelezettsége a büntető eljárás során foganatosított intézkedéseket illetően, de információink szerint a feljelentéseink alapján 21 esetben indult

nyomozás és csupán 4 esetben született nyomozást megtagadó határozat. Értesüléseink szerint ezekben az ügyekben a nyomozás rendszerint hosszadalmas. (Pl. a Budapest Bank és a Polgári Bank ügyében 1997-ben tett feljelentésünk nyomán csupán 2000. januárban kaptunk tájékoztatást arról, hogy a rendőrség a nyomozást befejezte és számviteli fegyelem megsértése miatt vádemelési javaslatot tett az ügyészségnek.)

Egyéb személyek vagy szervezetek bűncselekmény alapos gyanújára hivatkozó bejelentésekor - a hatályos törvényi szabályozásnak megfelelően - az illetékes nyomozó hatósághoz továbbítjuk az ügyet.

1999-ben került sor a Postabank és Takarékpénztár Rt. befejezett vizsgálata nyomán feljelentésre, melyben gazdasági társaság vezető tisztségviselőinek visszaélése, hűtlen kezelés, sikkasztás, tartozás fedezetének elvonása, számviteli fegyelem megsértése és csalás alapos gyanújára hivatkozva fordult az ÁSZ a rendőrséghez a bank egyes vezető tisztségviselői és egyes üzletfelei által elkövetett cselekmények miatt. Szintén 1999-ben fejeződött be a helyszíni vizsgálat a Nemzeti Gyermek- és Ifjúsági Közalapítvány ügyében, ahol a kuratórium és a felügyelő bizottság egyes tagjai ellen tettünk feljelentést már ez év folyamán csalás és hűtlen kezelés alapos gyanúja miatt.

Az 1999. évben lezárt vizsgálatoknál több esetben elemzés és mérlegelés alá került a büntető jogi felelősség kérdésének a vizsgálata, azonban a konkrét eset kapcsán megállapítottuk, hogy a büntető jogi felelősség valamely, a törvény által megkívánt eleme még az alapos gyanú szintjén sem vethető fel. A legtöbbször a hűtlen kezelés esetében a szándékra vonatkozó alapos gyanú hiányát állapítottuk meg. A büntető felelősség megállapításához szükséges feltételek maradéktalan megléte nélkül az ÁSZ nem kezdeményez eljárást, mivel senkit sem kíván alaptalanul gyanúba keverni. Ilyen esetekben legfeljebb a fegyelmi, vagy a polgári jogi felelősség érvényesítésére tesz javaslatot az arra jogosultaknak.

## **2. Az ellenőrzési munka színvonalának javítását, az új feladatok eredményes ellátását szolgáló intézkedések és**



## kezdeményezések

Az ellenőrzési megállapítások kellő megalapozottsága, helytállósága, a jelentések kiegyensúlyozott színvonalának biztosítása érdekében az 1998-ban bevezetett új minőségbiztosítási eljárási rendszer 1999-ben is hatékonyan működött.

A minőségbiztosítási felülvizsgálat eredményeként a Jogi és Igazgatási, valamint a Minőségbiztosítási Osztály tanúsítványt ad ki, ha a jelentés-tervezetekben foglalt ellenőrzési megállapítások jogi és szakmai megalapozottsága, tényszerű alátámasztottsága megfelelő. A tanúsítvány 1999-ben - a szükségesnek ítélt számos korrekciót követően - minden esetben kiadható volt az év során elkészült és felülvizsgált ÁSZ jelentések kapcsán. A jelentések tárgyszerűségét, megállapításainak megalapozottságát az ellenőrzött szervezetek nem vitatták és azokat az országgyűlési viták során sem kérdőjelezték meg.

A magyar számvevőszéki munka áttekintése keretében a NAO tanácsadója (lásd részletesebben a 2.1. pont alatt) a minőségbiztosítás helyzetét is értékelte. Megítélése szerint a minden számvevőszéki jelentésre kiterjedő, két fázisú minőségbiztosítási eljárási rend hatékony és teljes körű.

A minőségbiztosítási felülvizsgálat által megvalósuló többlépcsős szűrés ugyanakkor rávilágított arra, hogy a helyszíni vizsgálatok megállapításainak megalapozásában, dokumentálásában van még javítani való. A kidolgozásra kerülő és a hazai viszonyokra adaptált ellenőrzési sztenderdek gyakorlati alkalmazása hozzá fog járulni ahhoz, hogy az ellenőrzések célzottabbak, a nemzetközi sztenderdekben megfogalmazott magas bizonyossági, megbízhatósági színvonalúak legyenek. Ehhez az ellenőrzési eljárásokat és a munkatársakkal szembeni követelményeket is egységesíteni kell. Az ÁSZ ellenőrzési tevékenységének folyamatos fejlesztésével egyidejűleg javítja a belső minőségbiztosítási rendszer megbízhatóságát is. A feladatellátásban problémát a vizsgálatok ütemessége, illetve egyenetlen elosztása jelentett. A jelentés tervezetek kétharmadának felülvizsgálatára az év középső öt hónapjában került sor.

Az ÁSZ 1998-ban közzétette a változó környezeti kihívásoknak megfelelni kívánó stratégiáját, amelyben fő feladat - az ÁSZ



ellenőrzési rendszerének átalakításával - a "pénzügyi-audit" és a "teljesítmény vizsgálatok" számának folyamatos növelése. Az Európai Unió követelményeinek megfelelő pénzügyi rendszer alapfeltétele, hogy a zárszámadási törvényjavaslat auditált beszámolókra épüljön. Ennek irányában 1999-ben a zárszámadási ellenőrzés keretében történtek meg az első lépések. 2000-ben további fejezeteknél és intézményeknél kezdi meg az ilyen típusú pénzügyi ellenőrzést az ÁSZ. A teljesítmény vizsgálatok témakörében is sor került néhány ilyen jellegű ellenőrzésre (pl. önkormányzati egészségügyi intézmények egyes diagnosztikai részlegének teljesítmény ellenőrzése).

A pénzügyi audit és a teljesítmény ellenőrzések végzésének előkészületeként megkezdődött a nemzetközi gyakorlat megismerése és az oktatásra való felkészülés, valamint az ellenőrzés végrehajtása során a nemzetközi sztenderdekben foglaltak érvényesítése.

## **2.1. A pénzügyi ellenőrzési rendszer továbbfejlesztése érdekében végzett tevékenység**

1999-ben PHARE támogatással intézményfejlesztési program kezdődött. Az ÁSZ a Kormány felkérésére részt vesz az Európai Unióhoz történő csatlakozás folyamatában. Ennek részeként 1997-2000 között az ÁSZ vezetésével működött az Európai Integrációs Tárcaközi Bizottság 28. Pénzügyi ellenőrzés munkacsoportja, amely kidolgozta az Európai Bizottság szervezésében 1999 májusában megtörtént pénzügyi ellenőrzési átvilágítás előtt a témával kapcsolatos Kormány-előterjesztést, és a Kormány felkérése alapján az ÁSZ adta a magyar küldöttség vezetőjének személyét is. Az átvilágítás sikeresen megtörtént.

Az ÁSZ átadta a PM-nek - mint a Kormány részéről a továbbfejlesztés előkészítésért megbízottnak - a pénzügyi ellenőrzés reformjára vonatkozó számvevőszéki koncepciót, valamint átadta a IM-nek a számvevőszéki törvény korszerűsítésével kapcsolatban kidolgozott elképzeléseit.

Ennek keretében az ÁSZ és az Egyesült Királyság Számvevőszéke (NAO) között létrejött ikerkooperáció célja a pénzügyi ellenőrzési rendszer megerősítése hazánkban, közelítve az EU tagállamaitól elvárt normákhoz azáltal, hogy a "legjobb gyakorlat" szerint megerősödik az ÁSZ intézményi

kapacitása, hogy az megfeleljen a közösségi jogszabályokból eredő kötelezettségeknek.

Az ikerkooperációs szerződésnek megfelelően a NAO tanácsadója elvégezte az ÁSZ jogszabályi környezetének, gyakorlati tevékenységének nemzetközi sztenderdekhez viszonyított elemzését és megállapításait, javaslatait jelentésbe foglalta, amit az ÁSZ elnöke elfogadott s határozatokat hozott a javaslatok megvalósításáról, illetve a NAO tanácsadója által megfogalmazott cselekvési program végrehajtásáról.

A cselekvési programmal összhangban az ÁSZ áttekintette a számvevőszéki ellenőrzés törvényi környezetét, összeállítást készített a vonatkozó törvényekről a számvevőszéki feladatok világos, egységes értelmezéséhez.

Ugyancsak a cselekvési programnak megfelelően létrejött két munkacsoport (kísérleti jelleggel pénzügyi és teljesítményellenőrzési vizsgálatok előkészítésére, oktatási tananyagok, kézikönyvek írására). A munkacsoportok tevékenységében részt vesz a NAO tanácsadója is.

Többirányú kapcsolatfelvételre került (kerül) sor. Az ÁSZ és a Magyar Könyvvizsgálói Kamara vezetői áttekintik a közszféra pénzügyi ellenőrzésének helyzetét. Egyetértettek abban, hogy célszerű, ha a két intézmény - a feladatok színvonalas ellátása, összehangolása érdekében - együttműködési megállapodást köt.

Az ÁSZ az állami ellenőrzés korszerűsítése keretében együttműködik a Kormányzati Ellenőrzési Hivatallal. A KEHI tájékoztatást kapott - a twinning projektek keretében szervezendő - financial audit és a teljesítmény-ellenőrzési tréningeken való részvételi lehetőségéről.

A Pénzügyi és Számviteli Főiskola (ma Budapesti Gazdasági Főiskola) vezetőjével arról folyt konzultáció, miként volnának átvihetők a twinning projekt keretében kifejlesztett és oktatott tananyagok a főiskolai tanításba. E mellett az ÁSZ munkatársai - a számvevőszéki törvény módosításának köszönhetően - több egyetem és főiskola oktatási programjába kapcsolódtak be az államháztartási gazdálkodás és pénzügyi ellenőrzés témakörében.

Az együttműködés alapján a közelmúltban került sor egy olyan rendezvényre, ahol az ÁSZ és a NAO tanácsadó tájékoztatást

adott a minisztériumok (főhatóságok) felügyeleti ellenőrzést végző (irányító) munkatársainak a pénzügyi ellenőrzésre vonatkozó intézményfejlesztési tevékenységről és a belső ellenőrzéssel való együttműködés erősítéséről.

Az ikerkooperációval függ össze a 2349/1999. (XII. 21.) Korm. határozat, melyben a Kormány “felkéri az Állami Számvevőszéket, hogy a SAPARD Program végrehajtása során az Igazoló Szervezet feladatait lássa el”. Az új feladat ellátásához a feltételek megteremtése megtörtént. Folyamatban van az Agrárintervenciós Központ - mint kifizető ügynökség - elő-akkreditációja is. Az ehhez szükséges szakmai szempontokat a Brüsszeli Bizottság DG VI. Igazgatósága bocsátotta rendelkezésünkre.

Az ÁSZ Euroatlanti Füzetek sorozatban megjelentek a közpénzek ellenőrzése nemzetközileg elfogadott alapidokumentumainak szakszerű fordításai (Limai Nyilatkozat, INTOSAI-sztenderdek, INTOSAI Etikai Kódex, EU-irányelvek).

1999-ben hazánk teljes jogú tagja lett a NATO-nak, ami az ÁSZ munkájában is új feladatot jelentett. Intézményesült a kapcsolat a NATO Nemzetközi Számvevő Testületével (IBA), melyben az ÁSZ alelnöki szinten képviselteti magát. A testület tagjaként előzetesen véleményezte az IBA éves tevékenységéről szóló beszámolót, és javaslatokat tett az elkövetkezendő időszak tevékenységére. Az IBA elfogadta a javaslatokat, melynek eredményeként 2000 tavaszán az ÁSZ nemzetközi konferenciát rendez a NATO biztonsági beruházási programjának pénzügyi ellenőrzéséről. (E téma előzetes elemzése az Euroatlanti Füzetek sorozatban jelent meg “Pénzügyi ellenőrzés a NATO-ban” címmel.)

## **2.2. A számvevőszéki továbbképzés, oktatás**

A számvevők és a vezetők képzésének fő bázisa a velencei Továbbképzési és Módszertani Intézet, ahol 1999-ben 33 témában, több mint 300 főt érintő oktatási program valósult meg. További 16 alkalommal a fővárosban került sor továbbképző foglalkozásokra. Az oktatásban, továbbképzésben a szakmai kihívásoknak megfelelő új modulok jelentek meg (EU-felkészülés, bankellenőrzés, vezető-továbbképzés). Gyakoribbá váltak a kommunikációs tréning típusú foglalkozások. Törvényi előírás alapján 1999-ben 36 középfokú

végzettségű munkatárs tett sikeres közigazgatási vizsgát. Új lehetőségek nyíltak - elsősorban a már megfelelő előképzettséggel rendelkező - dolgozók nyelvismeret-fejlesztésére (külső anyagi támogatás az EU-csatlakozásban közreműködő köztisztviselők részére).

A velencei Intézet 1999-ben kezdte meg - az ÁSZ stratégiai célkitűzéseivel összhangban - szakmai továbbképzési tanfolyamok szervezését nem számvevőszéki dolgozók részére. E továbbképzéseken részt vett ellenőrzési szakemberek száma elérte a 200 főt. Az Intézet oktatási programokat, tanfolyami tematikákat dolgozott ki az ÁSZ belső oktatása, valamint a szélesebb ellenőri szakma részére.

A képzéseken a minisztériumok és intézményeik részéről költségvetési és ellenőrzési főosztályvezetők, osztályvezetők, az önkormányzatokkal foglalkozó tanfolyamokon a belső ellenőrök, valamint a pénzügyi ellenőrző bizottságok elnökei és tagjai vettek részt. Egy alkalommal a közalapítványok kuratóriumi elnökei, ügyvezetői, felügyelő-bizottsági elnökei részére is szervezett tanfolyamot az Intézet. A tanfolyamok előadói a Számvevőszék munkatársai mellett, a Pénzügyminisztérium, a Belügyminisztérium, a Könyvvizsgálói Kamara, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, az APEH vezető szakemberei voltak.

1999. októberében az Intézetben az ÁSZ megalakulásának 10. évfordulója alkalmából tudományos ülésszak szervezésére került sor, amelyen az INTOSAI főtitkára, az Európai Unió Számvevőszékének vezető munkatársai és a környező országok számvevőszékeinek elnökei és hazai szakemberek vettek részt.

Sikeres országos pályázat eredményeként az Intézet a köztisztviselői továbbképzési rendszer keretében akkreditált képzési programmal rendelkezik. További akkreditálandó programok kidolgozása folyamatban van. A hatékony közigazgatás, a belső ellenőrzés és irányítás német tapasztalatainak megismerését, hasznosítását szolgálja az Intézet és a Kölni Közigazgatási Főiskola között 1999. októberében kötött együttműködési szerződés, amely közös projektek kimunkálását és szakemberek cseréjét teszi lehetővé.

Az Intézetnek együttműködési megállapodása van az Önkormányzati Képzési Alapítvánnyal. Az Intézet fontos

feladatának tekinti az ellenőrzéshez kapcsolódó alkalmazott kutatási projektek szervezését, illetve ezekben történő részvételt. Kezdeményezte az önkormányzati ellenőrzési rendszer megújításával kapcsolatos kutatási projekt indítását. Folyamatban van az ÁSZ történetével kapcsolatos levéltári kutatás.

### 3. Az ellenőrzési munkát segítő hazai és nemzetközi kapcsolatok fejlesztése

#### 3.1. Az Országgyűlési kapcsolatok

Az ÁSZ az előírt határidőre eleget tett azoknak az országgyűlési beszámolási és jelentéstételi kötelezettségeinek, amelyek a központi és a társadalombiztosítási zárszámadások ellenőrzéséhez, a költségvetési törvényjavaslatok véleményezéséhez, valamint az ÁPV Rt. és az MTI Rt. gazdálkodása ellenőrzéséhez, továbbá saját beszámolója előterjesztéséhez kapcsolódtak.

1999-ben kedvezően fogadott és eredményes kezdeményezésnek bizonyult, hogy az illetékes országgyűlési bizottságok elnökeinek figyelmét félévente felhívta az ÁSZ az elkészült, illetve készülő jelentéseire. Részben ennek köszönhetően - a korábbi éveknél nagyobb arányban - tűzték napirendre a különböző bizottságok a számvevőszéki jelentéseket. Az Országgyűlés megtárgyalta az ÁSZ 1997. és 1998. évi beszámolóját, az országgyűlési bizottságok pedig összesen 40 alkalommal 29 témában tárgyaltak számvevőszéki anyagokat. **Amint az a melléklet adataiból is látható az 1999. évben elkészült jelentések mintegy 70%-a szerepelt a szakbizottságok napirendjén, ami az Országgyűlés növekvő figyelmét és a tapasztalatok hasznosításának szándékát bizonyítja.**

Az országgyűlési bizottságok több esetben fordultak vizsgálati felkéréssel az ÁSZ-hoz. Az ÁSZ e felkéréseket, amennyiben az lehetséges volt - tekintettel a kötött ellenőrzési tervre és az erőforrások kihasználtságára - a folyó vizsgálatok sorába beillesztette, ez azonban csak bizonyos fáziskésésekkel sikerült. Ahhoz, hogy az aktuális törvényalkotási és ellenőrzési feladatokhoz az ÁSZ jobban tudjon alkalmazkodni, az éves

ellenőrzési tervek még részletesebb megvitatására, az Országgyűlés bizottságaival kialakult együttműködés folyamatossága erősítésére van szükség.

**Az ellenőrzési tapasztalatok alapján tett ajánlások hasznosítását az ellenőrzött szervezeteknél, a hatáskörrel rendelkező főhatóságoknál és a Kormány szintjén is, nagymértékben segítette, hogy az Országgyűlés igényelte, hogy az ÁSZ tapasztalatai, javaslatai figyelembevételéről, eredményéről tájékozódjon és számoljon be. Mindez a bevezetett gyakorlat fenntartásának és következetessége erősítésének szükségességét jelzi.**

Az Országgyűlés Hivatalával az ÁSZ információs kapcsolatot épített ki. Az ÁSZ az Országgyűlés nyilvános adatbázisához hozzáfér, így a számvevőszéki munkatársak hozzájutnak mindahhoz az információhoz, ami számukra hasznos lehet. Az országgyűlési képviselők pedig hozzájuthatnak a munkájukhoz szükséges számvevőszéki információkhoz, jelentésekhez.

### **3.2. Nyilvánosság, sajtókapcsolatok**

A számvevőszéki ellenőrzések által megszerzett tapasztalatok nyilvános közzététele - egyes különleges eseteket leszámítva - törvényi kötelezettség. Az ÁSZ évek óta kiegyensúlyozottan jelenik meg a sajtóban. Tevékenységéhez évente átlagosan mintegy háromezer tudósítás kapcsolódik. A negyedéves rendszerességgel tartott sajtótájékoztatókon a média szinte minden jelentős szereplője képviselteti magát. A sajtó a társadalmat érdeklő hírek forrásaként kezeli az ÁSZ-t, s ez fontos szerepet játszik abban, hogy a számvevőszéki munkatársak érzékelik a munkájuk iránti bizalmat. Az ÁSZ jelentős érdeklődés mellett 1999-ben ünnepelte legújabb kori fennállásának tízéves évfordulóját.

A korábbi évekhez képest növekedett a szakmai publikációk száma. Ez nem pusztán a választott vezetők társadalmi, gazdasági problémákkal kapcsolatos véleménye iránti megnövekedett sajtóérdeklődést tükrözi, hanem az EU-csatlakozás előkészítését szolgáló ellenőrzési eljárások, módszerek közreadásának is köszönhető.

1999-ben készült el az ÁSZ INTERNET honlapja ([www.asz.gov.hu](http://www.asz.gov.hu)). Fogadtatása kedvező volt, mivel a szerkesztőségek és a közvélemény így gyorsabban,



egyszerűbben jut hozzá a jelentésekhez. Az ÁSZ honlapján 1996-tól a jelentések, 1999-től pedig azok angol nyelvű összefoglalója is megtalálható. Emellett a honlap lehetőséget nyújt az intézmény bemutatására, az intézményre és az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályok, módszertani tanulmányok ismertetésére, valamint a szélesebb körű kapcsolatteremtésre.

### **3.3. Nemzetközi kapcsolatok**

Az ÁSZ 1999. évi nemzetközi tevékenységét jellemzően két Budapesten rendezendő jövőbeni esemény - az INTOSAI (Ellenőrző Szervezetek Világszövetsége) 2004-es XVIII. Kongresszusa, illetőleg a 2000. május 8-11-i II. Nemzetközi Belső Ellenőrzési Konferencia - előkészítése érdekében végzett multilaterális együttműködés határozta meg. Az INTOSAI XVIII. Kongresszusa előkészületei keretében az ÁSZ vezetése jóváhagyta a találkozó tartalmi és szervezési feladatainak munkatervét.

Az INTOSAI II. Nemzetközi Belső Ellenőrzési Konferenciájának megrendezését az ÁSZ az INTOSAI Belső Ellenőrzési Szabvány Bizottsága munkájának és tevékenységének koordinátoraként végzi. A konferencia megrendezésének előkészítése érdekében az ÁSZ a Belső Ellenőrzési Szabvány Bizottság szakértői tanácskozása keretében véglegelte a Nemzetközi Belső Ellenőrzési Konferencia szakmai foratókönyvét. Ehhez kapcsolódóan az ÁSZ elnöke a Bizottság tevékenységének koordinátoraként meghívta az INTOSAI tagjait és egyéb nemzetközi szervezeteket, felkérte az előadókat az előadási témák kidolgozására.

Az ÁSZ képviselői 1999. októberében részt vettek az INTOSAI Privatizációs Ellenőrzési Munkacsoportjának ülésén. "Az állam szerepe és felelőssége, mint kisebbségi tulajdonos privatizált társaságok esetében" c. témában tett kiegészítő előadásuk kedvező fogadtatásra talált. Az ÁSZ aktív közreműködése eredményeként a munkacsoport nyolcadik ülésének megtartására Budapesten kerül sor 2001. júniusában.

1999. június elején az ÁSZ részt vett az EUROSAI IV. Kongresszusán, ahol döntés született arról, hogy az INTOSAI Európai Regionális Szervezete Magyarországot kéri fel a 2004-es világgongresszus megrendezésére. Az ÁSZ - tekintettel arra,

hogy korábban erről a lehetőségről az Országgyűlést és az állami vezetést tájékoztatta - a felkérést elfogadta. Ennek megfelelően 2001-től az ÁSZ tölti be e szervezet alelnöki pozícióját és megkezdi a felkészülést a kongresszusra, amelynek időpontjától három éven át az INTOSAI elnöki pozíciója Magyarországot illeti. E munkának jelentős költségkihatásai és személyi leterheléssel járó külföldi kapcsolattartási kötelezettségei vannak. Utóbbiak már 1999-től és különösen 2000-től jelentkeznek.

Az ÁSZ e költségekről és szervezési feladatokról külön tájékoztatta az Országgyűlést és a Kormányzat illetékeseit. A pozitív visszajelzések mellett azonban ahhoz, hogy az ÁSZ ezt a feladatot - amely hazánknak és a szervezetnek széles nemzetközi elismertséget jelenthet - biztonsággal elláthassa, **nélkülözhetetlen az Országgyűlés további támogatása és elvi egyetértése abban, hogy a felkészüléshez szükséges pénzügyi források a felkészülés időszakában, a kongresszusra vonatkozólag és az ezt követő periódusban az intézmény rendelkezésére álljanak.**

Az Európai Unió Számvevőszékével kialakult együttműködés keretében az ÁSZ két jelentős találkozó munkájában vett részt. Az ÁSZ elnökének kezdeményezésére az Európai Unióhoz első körben csatlakozásra meghívott országok számvevőszéki elnökei 1999. áprilisában találkoztak Velencén.

Az ECA-CEEC elnökei prágai 1999. októberi találkozója keretében az Európai Unió Számvevőszékének elnöke, illetve a csatlakozni kívánó közép- és kelet-európai országok számvevőszéki vezetői vitatták meg az együttműködés időszerű kérdéseit.

Annak ellenére, hogy a kétoldalú együttműködések a nemzetközi életben kialakult trendnek megfelelően kissé háttérbe szorultak, történtek kétoldalú találkozók. A Svájci Számvevőszék elnökének budapesti látogatása jelentős magyar-svájci együttműködés lehetőségét alapozta meg. A találkozó konkrét eredménye az a szakértői konzultáció, melynek keretében a költségvetési törvény megvalósulását és az állami közbeszerzések ellenőrzésének kérdéseit és tapasztalatait vitatják meg a felek.

A Norvég Számvevőszék elnökének budapesti látogatása jelentőségét az adta, hogy az INTOSAI oktatási intézménye

(IDI) 2001-től a Norvég Számvevőszék irányítása alatt tevékenykedik. Az INTOSAI oktatási programjaiba a magyar szakemberek is szeretnének bekapcsolódni. Megerősödtek a kapcsolataink a Román Számvevőszékkal, és tovább mélyültek kapcsolataink az osztrák partnerekkel. A szakértői szinten folytatott együttműködés keretében sikeres volt az önkormányzatok finanszírozása ellenőrzésének kérdéseiről rendezett magyar-osztrák határmenti konferencia.

## 4. A működés személyi és tárgyi feltételei

### 4.1. Személyi feltételek

1999-ben az ÁSZ a személyi állomány építésében a felkészültség növelésére (szakmai pályaút, nyelvismeret), valamint a fiatal szakemberek számának emelésére fordított fokozott figyelmet. Ez a többdiplomás - a kettő vagy még további szakképesítéssel rendelkező -, valamint az állami nyelvvizsgálóval rendelkező pályázók előnyben részesítését jelentette. Néhány esetben a minőségi csere tudatos volt. Összességében a személyi mozgások élénkültek a korábbi évekhez képest.

#### **Az ÁSZ személyi állományának szakképzettségi adatai**

1999. december 31-i létszám 412 fő  
ebből: felsőfokú végzettségű 295 fő  
több diplomával rendelkezők száma 117 fő  
okleveles könyvvizsgálók száma 72 fő  
Közép és felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezők száma 90 fő

A ÁSZ jelenlegi személyi állományában (valamennyi dolgozó köztisztviselői besorolású) a közvetlen ellenőrzést végzők mintegy 55%-ot, ehhez kapcsolódva az ellenőrzést közvetlenül támogatók további 20%-ot képviselnek. Az intézmény működését biztosítók aránya 25%.

A számvevőszéki munkatársak mintegy 60%-a 50 év feletti. Az intézmény átlagéletkora a teljes személyi állományra vonatkoztatva 50 év. Az elkövetkezendő öt évben mintegy 100 munkatársunk éri el a nyugdíjkorhatárt. Középtávon nem megkerülhető feladat a fiatalítás, ami célszerűen rövidebb

távon a középkorosztály megerősítésével történhet, de megkezdjük gyakornokok fogadását és a korszerű életpálya építést is. A teljesítménybeli különbségeket a címadományozás (tanácsadó, főtanácsadó) és az ennek megfelelő illetményalap-emelés juttatta érvényre. A tanácsosoknak biztosított további előrelépési lehetőséggel valamelyest tagoltabbá vált az előmeneteli skála.

A Területi és Önkormányzati Igazgatóságon - a megyékben - módosult a szervezeti-vezetési rend: a kollégiumi titkárok helyébe irodavezetők léptek, feladat- és hatáskörük egyértelműbbé vált, illetményük rendeződött.

Jelentős belső szervezeti átalakítás és létszámmozgás (átszervezés) nem volt. A fontos és bizalmas munkakörben foglalkoztatott dolgozók biztonsági ellenőrzését újrászabályozva szűkült az ellenőrzésre kötelezettek köre. Így közel 50 munkatárs átvilágítására került sor. Kialakult a székházra vonatkozó, a személyi- és vagyonvédelmet is jobban szolgáló - a korábnál szigorúbb - beléptetési rend.

A munkaszervezésben a merev osztály és igazgatósági kereteket, illetőleg az ennek megfelelő irányítási-vezetési szisztémát rugalmasabbá célszerű tenni. Ehhez számos feltétel szükséges. A munkatársak szakmai irányultságán túl, személyes adottságaikat is mérlegelni kell a betöltendő munkakör kívánalmaihoz képest. Az elvégzendő feladatokra a minden tekintetben legalkalmasabb számvevőket kell megtalálni, amihez megfelelő - és az adott vezetők számára az adott időben hozzáférhető - nyilvántartások, valamint élénkebb belső kommunikáció, bizonyos esetekben jobb empátiás készség szükséges. A karriertervezésben a hivatali érdekek és az egyéni pályatervek összhangját is keresni kell.

## 4.2. Tárgyi feltételek

1999-ben az Állami Számvevőszék és Továbbképző Intézete **2.341** millió Ft-ból gazdálkodott, ami az előző évi költségvetését mintegy 350 millió Ft-tal haladta meg. A kiadások 69%-a a bér és járulékait, 16%-a a dologi kiadásokat és 15%-a beruházás, felújítás céljait szolgálta.

A tárgyi feltételek vonatkozásában - mivel a szükséges támogatásokat az Országgyűlés rendelkezésre bocsátotta - kétirányú munka indult meg 1999-ben, ez részben a személyi

elhelyezés feltételeinek javítását, részben az informatikai rendszer fejlesztését jelentette. Az informatikai fejlesztésben jelentős szerepe volt a twinning együttműködés keretén belüli PHARE támogatásnak is. E támogatásból az év során 23 millió Ft bevétel és kiadás keletkezett.

Az ellátandó feladatok és a pénzügyi lehetőségek összhangjának megteremtésével a szakmai tevékenység zavartalan ellátásához szükséges alapvető pénzügyi és technikai feltételek biztosítottak voltak.

A Lónyay utcai irodaház újabb emeleit a KVI rendben átadta. Így az ingatlanvagyon értéke 124 millió Ft-tal növekedett. Az épület felújítása, átalakítása, a számítástechnikai beszerzések és a bútorkiegészítése összesen 136 millió Ft -ba került. Az irodaház felújítása első ütemének befejezésével lehetővé vált a munkatársak elhelyezési körülményeinek javítása, a kultúraltabb munkavégzési feltételek megteremtése, mely program tovább folytatódik.

Az Apáczai utcai székházban végzett felújítási, átalakítási munkák egyik súlypontját jelentette, hogy az ÁSZ bekerült a Köztársasági Őrezred által védett objektumok körébe, ezért az előírásoknak megfelelő védelmi-biztonsági rendszert kellett kiépíteni. Ez összefügg azzal, hogy a NATO számvevőszékével való szoros együttműködés érdekében az ÁSZ 1999-ben a székházában a NATO biztonsági szabályzatának megfelelő irattárat alakított ki.

A székház védett környezetben lévő, műemlék jellegű, nagy értékű épületének fokozatos épületszerkezeti és vezetékhálózati, fűtési rekonstrukciója nem halogatható. Ennek első lépéseként a belső felújításokat kezdtük meg. Sor került az aula átépítésére, a kormányórság elhelyezésére szolgáló helyiségek kialakítására, és a költözések következtében a munkaszobák felújítására. Az elektromos rekonstrukció megkezdésére a pénzügyi lehetőségek hiányában nem volt mód. További feladatot a nagy tanácsterem beázásának megszüntetése, az üvegtető cseréje és a terem felújítása jelentett. A tanácsterem ünnepélyes átadása a twinning szerződés aláírásával, az Országgyűlés elnökének és a Egyesült Királyság főszámvevőjének jelenlétében történt.

Az ÁSZ és a Magyar Államkincstár között működik az on-line számítógépes kapcsolat. Az összeköttetés segítségével a PM és

a kincstári vezetés számára készülő információs táblák adatai tekinthetők meg. A további fejlesztéshez - az elemi tranzakciós adatok fogadása érdekében - az ÁSZ megállapodást kötött a Kincstár vezetőivel. A technikai feltételek, a hozzáférés lehetősége a PHARE program társfinanszírozási keretéből 2000 első félévében a Kincstár szakembereinek közreműködésével teremthetők meg.

Ugyancsak a PHARE program keretében a helyszíni vizsgálatok munkálatait segítő auditálást támogató szoftver (IDEA) magyar változata rendelkezésre áll a központi és a telephelyi számítógépes hálózatokon, valamint a helyszíni ellenőrök hordozható számítógépein.

A számítástechnikai, informatikai fejlesztés keretében 1999-ben folytatódott a Lotus Notes dokumentációs adat-báziskezelő rendszer oktatása és telepítése az ÁSZ számítógépeire. 1999 végére minden munkaállomással rendelkező dolgozó részesült alapszintű képzésben. Sor került a Windows98 operációs rendszer bevezetésére. Megvalósult Lotus Notes adatbázisként az ÁSZ jelentések dokumentumait fogadni képes alkalmazási rendszer fejlesztése és üzembe állítása. Az adatbázis naprakészen tartalmazza az 1996. január 1. óta kiadmányozott jelentéseket.

Az ÁSZ iktatási rendszerének részletes felmérését követő közbeszerzési eljárás eredményeként szerződést kötöttünk a központi iktatást és ügykövetést támogató szoftver szállítására, telepítésére és használatának oktatására. A rendszer üzembe helyezése megtörtént.

A 2000. év számítástechnikai problémájának megoldása érdekében részletes projekt terv készült. Ennek megfelelően az ÁSZ hardver és szoftver eszközeinek szükséges cseréje, illetve javítása megtörtént. A kritikus jelentőségű informatikai rendszerekre Y2K zavar-elhárítási terv készült. A 2000. évre történő átállás az ÁSZ működésében zavarok nélkül történt meg.

Az ÁSZ Lónyay utcai irodaház egy részében az 1999-re jóváhagyott terv szerint elkészült a strukturált telekommunikációs hálózat kiépítése. A beruházás keretében megvalósult az ÁSZ központi hálózatának közvetlen elérése. A projekt eredményeként a Lónyay utcai telephely ezen részein dolgozó munkatársak a központi telephely (Apáczai Csere J. u.)



informatikai szolgáltatásaival megegyező színvonalú szolgáltatásokat tudnak igénybe venni.

Az ÁSZ a gazdálkodás belső ellenőrzéséről gondoskodott, 1999-ben a belső ellenőr hat ellenőrzést végzett. Ezek főként a beruházás, felújítás és költözés témaköreit érintették. A közbeszerzéseket, a szerződéskötések célszerűségét, szabályszerűségét a belső ellenőr folyamatosan vizsgálja.

Az ÁSZ 1999. évi gazdálkodásának könyvvizsgálata befejeződött. A gazdálkodásról készített pénzügyi beszámolót a könyvvizsgáló - a mellékletben bemutatott - hitelesítő záradékkal látta el.

## **Mellékletek**

1-3. sz. melléklet

2. sz. melléklet

4. sz. melléklet